

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.859/2016/6. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Kummer Ákos ügyvéd ügyintézője mellett a Kummer Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek - dr. Ormós Zoltán ügyvéd ügyintézője mellett az Ormós Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt I.rendű alperes neve I. rendű és a **II.rendű alperes neve** II. rendű (mindketten: cím) alperesek ellen sajtó-helyreigazítás iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 13.P.21.746/2016/5. sorszámu ítélete ellen az alperesek 6. sorszáma alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt a felperesnek 4 050 (négyezer-ötven) forint általános forgalmi adót tartalmazó 19 050 (tizenkilencezer-ötven) forint fellebbezési költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

Az I. rendű alperes által szerkesztett és a II. rendű alperes kiadásában megjelenő **M.-i N.** hetilap 2016. 18-i számában „**cikk címe** ...” címmel közölt cikk miatt a Miskolci Törvényszék 13.P.21.583/2016/7. sorszámu ítéletével az I. rendű alperest helyreigazításra kötelezte. A valótlán közlés szerint a felperes korábban azt nyilatkozta a **m.-i** nyugdíjasokról, hogy csak bulizni tudnak, illetve megvásárolhatók 10 000 forinttal.

A helyreigazítás a 2016. július 30-i lapszámban megjelent.

A 2016. 6-i szám a 4. oldalon közölte **S. A.** „**cikk címe2**” című cikket: „**J. P.** a bíróságon próbált menedéket keresni a **M.-i N.** ellen indított perével - fogalmazott **S. A.** a Fidesz **m.-i** frakciócsoportjának vezetője csütörtöki sajtótájékoztatóján. A **m.-i** Jobbik elnöke ezzel a perrel próbálta elfeledtetni a tényt, mely szerint 2015. 20-án, egy keddi napon, szó szerint ezt mondta sajtótájékoztatóján: M.-on a „Fidesz-KDNP a nyugdíjasoknak szervezett ingyen bulikkal foglalkozik, a nyugdíjasokat F. Á.-mal meg évi tízezer forinttal akarja megvásárolni a S.-i Programon keresztül” - mondta **S. A.** Mindezek után a megvásárolhatósággal, „ingyen bulizással” megvádolt, egy életen keresztül a városunkért és a városunkban dolgozó nyugdíjasaink teljes joggal háborodtak fel és várták el a bocsánatkérést az alpári jobbikostól - nyilatkozta a fideszes politikus. Mi, a Fidesz-KDNP önkormányzati képviselői egyetértünk a **m.-i** nyugdíjasok felháborodásával. **J.** ne másokról, ne a bíróságtól várja a menedéket, a felmentést! - fogalmazott **S. A.** **J. P.**, a **m.-i** Jobbik elnöke egy év után végre kérjen bocsánatot a „megvásárolhatósággal” és „ingyen bulizással” megvádolt **m.-i** nyugdíjasoktól - zárta tájékoztatóját a Fidesz **m.-i** képviselőcsoportjának vezetője.”

A felperes 2016. 11-én helyreigazítás iránti kérelemmel fordult az alperesekhez, a valótlan tények helyreigazításaként a hamis tényállításokat megjelölő és a valós tényeket is tartalmazó közlemény megjelentetését kérte. A következő, 2016. augusztus 26-án megjelent lapszámban a helyreigazítás nem történt meg.

A felperes a keresetében arra kérte az I. rendű alperest kötelezni, hogy a **M.-i N.** című lapban, a 2016. 6-án „**S. A.: cikk címe2**” című cikkel azonos helyen és betűszedéssel, az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 8 napot követő legközelebbi számában kommentár nélkül jelentesse meg a következő helyreigazító közleményt: „*Helyreigazítás: A **M.-i N.** 2016. 6-i számában a „**S. A.: cikk címe2**” címmel megjelent cikkünkben **S. A.** szavait idézve valótlanul híreszteltük, hogy **J. P.**, a Jobbik **m.-i** közgyűlési frakcióvezetője korábban megvásárolhatósággal és ingyen bulizással vádolta a **m.-i** nyugdíjasokat.*” Az indokai szerint a kifogásolt közlés valótlan tény állítása.

Az alperesek az ellenkérelmükben a kereset elutasítását kérték arra hivatkozással, hogy a cikk **S. A.** Fidesz-KDNP közgyűlési frakcióvezető által részükre eljuttatott sajtóközlemény, nem szerkesztett tartalom.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével kötelezte az I. rendű alperest, hogy a **M.-i N.** című lapban, a 2016. 6-án **S. A.: cikk címe2**” című cikkel azonos helyen és betűszedéssel, az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 8 napot követő legközelebbi számban kommentár nélkül jelentesse meg az alábbi helyreigazító közleményt: „*Helyreigazítás: A **M.-i N.** 2016. 6-i számában a „**S. A.: cikk címe2**” címmel megjelent cikkünkben **S. A.** szavait idézve valótlanul híreszteltük, hogy **J. P.**, a Jobbik **m.-i** közgyűlési frakcióvezetője korábban megvásárolhatósággal és ingyen bulizással vádolta a **m.-i** nyugdíjasokat.*” Kötelezte a II. rendű alperest a felperes javára 38 100 forint perköltség és az állam javára 36 000 forint illeték megfizetésére azzal, hogy egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság az ítéletének az indokolásában a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1) és (2) bekezdéseinek és a PK 14. számú állásfoglalás I. pontjának a felhívásával a kereset alaposságáról foglalt állást. Megállapította, hogy a cikk a **S. A.** sajtótájékoztatón tett kijelentéséről tudósított, még akkor is, ha az szerkesztett formában jelent meg. A cikkből megállapítható volt az a tényállítás **S. A.** szavait idézve, hogy a felperes megvásárolhatósággal, ingyen bulizással vádolta korábban a **m.-i** nyugdíjasokat. E közlés egyértelműen tényállítás, nem vitathatóan tényközlés. Az alperesek már a korábbi perben sem bizonyították azt, hogy a tényállításukat a felperes valóban megtette. Figyelemmel a PK 14. számú állásfoglalásra, a cikkben írt valótlan tényállítás vonatkozásában is helye van helyreigazításnak. Az alpereseknek a korábbi jogerős ítélet alapján is tudniuk kellett azt, hogy a felperes ilyen kijelentéseket nem tett, ezért a mástól származó tényállítások közlését az írott sajtóban körültekintőbben kellett volna megjelentetni.

A perköltség viselésére a II. rendű alperest a Pp. 78. § (1), az illeték megfizetésére a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte. A felperes jogi képvislettel felmerült perköltségét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (Ükr.) 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján, az általános forgalmi adó felszámításával állapította meg.

Az alperesek a fellebbezésükben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a kereset elutasítását kérték. A másodlagos fellebbezési kérelmük az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján. Érveik szerint a sajtó-helyreigazítás a tényállításokra korlátozódik, **S. A.** Fidesz-KDNP közgyűlési frakcióvezető általuk közölt véleménye, értékítélete nem ad alapot

helyreigazításra. Hivatkoztak a vélemény-nyilvánítás szabadságára, mint az Alaptörvény IX. cikk (1) és (2) bekezdésében rögzített alapelvre. A szabad vélemény-nyilvánításhoz való jog kapcsán utaltak az Alkotmánybíróság 30/1992. (V.26.) és 36/1994. (VI.24.) AB határozataira. Az Alaptörvény a vélemény-nyilvánítás kapcsán nem tesz kifejezett különbséget a tényközlés és értékítélet között, ezért az általában mindenféle közlés szabadságát magában foglalja, függetlenül annak módjától és értékétől, többnyire a valóságtartalmától is. A jelen esetben közügyekre vonatkozó vélemények ütközéséről van szó. Utaltak a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.21.374/2001. számú eseti döntésére, amely szerint ha a sajtó helyi önkormányzati eseményről tudósít, nem terheli annak kötelezettsége, hogy a cikkben szereplő tényállítások valóságát is bizonyítsa. Ezért nem kell bizonyítani a nyilvános sajtótájékoztatón elhangzó vélemények valósághű visszaadásán túl azok valóságtartalmát, a tényekhez fűződő viszonyát. A közélet szereplőinek, a közszereplő minőségükből eredően, el kell viselniük a személyüket kedvezőtlen színben feltüntető és tevékenységüket negatív módon értékelő véleményt és kritikát is. A vélemény-nyilvánítás szabadságát, a szabad sajtót érinti ha a sajtó valakinek a személyes véleményét tartalmazó cikket közöl. Nem lehet párhuzamot vonni a sajtó által megfogalmazott cikk és egy olyan írás között, amelyet a sajtón kívül álló fogalmaz meg véleményként egy másik közéleti szereplőről. Az elsőfokú bíróság által hivatkozott korábbi ítélet szerkesztői tevékenységet tartalmazó cikkel kapcsolatban született, annak tartalmát az alperesnek egyértelműen bizonyítania kellett. A jelen esetben nyilvános sajtótájékoztatón elhangzott véleménnyről, politikai ellenfélről mondott értékítéletéről van szó, amelyet sajtóközlemény formájában bocsátottak az alperesek rendelkezésére. A cikkben megfogalmazottak nem értékelhetőek tényállításként, az alperesek valósághű tájékoztatást nyújtottak az eseményről, a S. A. által elmondottakról.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az érdemben és indokaiban egyaránt helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. Az indokai szerint a rá vonatkozó közlést véleményként értékelni nem lehet, a tényállítás pedig bizonyítatlan maradt. Annak híresztelése pedig az alperesek marasztalását kellett, hogy eredményezze.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra a másodlagos fellebbezési kérelmet a Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján, az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése, a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlése, illetőleg kiegészítése szükségességének a hiányában, nem találta alaposnak. A Pp. 253. § (1) bekezdés alapján az ügy érdemében döntött, ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást ítélezése alapjául elfogadta, osztotta az érdemi döntését, egyetértett annak indokaival is.

Az ítéletábrának a fellebbezés folytán először abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a S. A., a Fidesz m.-i frakciócsoportjának vezetője által sajtótájékoztatón előadottak közlése miatt az I. rendű alperes kötelezhető-e helyreigazításra.

A tájékoztatás egyfelől a sajtónak felelősséggel járó feladata, másfelől a közönségnek joga. A sajtó a feladatának akkor tesz eleget, ha a nyilvánosságához általa eljuttatott tartalom megfelel az Smtv. 13. § (1) bekezdésben meghatározott hiteles, pontos tájékoztatás követelményének. Csak az ilyen tájékoztatás megfelelő, elégíti ki a közönség jogaként az Smtv. 10. §-ában megfogalmazott törvényi elvárásokat. Ugyanakkor a nem hiteles tájékoztatás a közléssel érintett sérelmével is jár. E sérelem orvoslásának az eszköze a sajtó-helyreigazítás, amelynek a célja a hamis tényállítások esetén a valós

tények nyilvánosságra hozatala, azaz a nem valós tartalom kiigazítása a valóságnak megfelelő tények közlésével. Ez kényszeríthető ki bírói úton a valótlan tényállítással érintett által a sajtó-helyreigazítási jog gyakorlásával.

Az Smtv. 12. § (1) bekezdés alapján a sajtó-helyreigazításnak tárgya a valótlan tény híresztelése, a mástól származó információ továbbadása is, az ugyanolyan megítélés alá esik, mintha a közlő maga állítana hamis tényt. A bírói gyakorlat szerint bizonyos esetekben indokolt lehet az állítás és a továbbadás (híresztelés) egységes megítélésének szigorú szabályának enyhítése, a hamis állítások híresztelése esetén a média mentesítése a felelősség alól. A bírói gyakorlat ilyennek tekinti az állami és önkormányzati szervek hivatalos tudósításairól való beszámolót, például az országgyűléstől, a közigazgatás országos és helyi szerveitől, az önkormányzattól, az igazságszolgáltatás egyes szerveitől kapott tájékoztatást (EBH2001. 407., BH1986. 142., BH2002. 51.).

Azonban a fontos közérdekű kérdésekkel kapcsolatos hivatalos sajtótájékoztatón elhangzott állítás valóságghú tudósítása - függetlenül a közölt tények valóságtartalmától - önmagában nem alapozhatja meg a média immunitását, mert az könnyen visszaélésekhez vezethet. Ez pedig nemcsak a személyiségi jogokat, hanem a közönség tájékoztatáshoz fűződő érdekeit is hátrányosan érintheti. Az elsőfokú bíróság emiatt helyesen értékelte a felperesnek tulajdonított ugyanazon nyilatkozat közlése kapcsán hozott, az I. rendű alperest helyreigazításra kötelező ítéletét. A perbeli esetben az I. rendű alperestől erre tekintettel volt elvárható, hogy a sajtótájékoztatón elhangzott tényállítást verifikálja, a közlés előtt az állítás igazát ellenőrizze, arról meggyőződjön. Az I. rendű alperes ezért a sajtótájékoztatón elhangzottak közlésére hivatkozással a helyreigazítás alól nem mentesülhetett.

A fentiek tisztázását követően az ítéletátlának a fellebbezés érvei tükrében abban a kérdésben is állást kellett foglalnia, hogy a közlés kifogásolt tartalma kapcsán a felperest megilleti-e a sajtó-helyreigazítási jog.

Az Alkotmánybíróság annak kapcsán, hogy a véleménysszabadság érvényesülésének jogalkalmazói gyakorlatát is hatékonyan ellenőrizheti, a 13/2014. (IV.18.) AB határozatában kijelölte azt az alkotmányos mércét, amely a jogalkalmazóknak segítséget nyújthat a közügyek vitatását érintő tényállítások és értékítéletek megkülönböztetéséhez, annak érdekében, hogy bíróságok az Alaptörvényből fakadó követelményekkel összhangban foglalhassanak állást a közéleti vitákban elhangzó tényállítások és értékítéletek megkülönböztetéséről [20]. Rögzítette azt is, hogy Magyarország alávetette magát az EJEB (Emberi Jogok Európai Bírósága) joghatóságának, így az Alkotmánybíróság az alapjogok érvényesülésének minimális mércéjeként fogadja el a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusok által biztosított jogvédelmi szintet. Kiemelte, hogy az EJEB olvasatában a sajtószabadság a „házörző kutya” küldetését ellátva a közügyek nyilvános vitatásának garantálásán keresztül óvja a demokratikus közéletet [35]. A tényállítások és értékítéletek között a különbségtétel lényege, hogy míg a tények valósága bizonyítást nyerhet, addig az értékítéletek bizonyíthatóságáról, vagyis azok igazságtartalmáról nem is lehet beszélni [EJEB, Lingens kontra Ausztria (9815/82), 1986. július 8., 42. bekezdése]. A különbségtétel jelentősége éppen ebben áll: az értékítéletek bizonyítását nem is lehet megkívánni, így azok önmagukban élvezik a véleménysszabadság oltalmát. Az EJEB felfogása szerint amennyiben egy állítás igazságtartalma legalább részben ellenőrizhető, igazolható, akkor tényállításról van szó [EJEB, Keller kontra Magyarország, (33352/02), 2006. április 4., EJEB, Csánics kontra Magyarország, (12188/06), 2009. január 20., 38. bekezdés].

Az Alkotmánybíróság mindezen szempontok figyelembevétele alapján ítélte meg úgy, hogy a nyilvános közlés megítélése során elsőként arról szükséges dönten, hogy az adott közlés a közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Ennek megítéléséhez pedig elsődlegesen a közlés megjelenésének módját, körülményeit és a vélemény tárgyát, kontextusát szükséges figyelembe venni... További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi [39]. Ezt követően hasonló szempontok alapján abban szükséges dönten, hogy a közlés értékítéletnek vagy tényállításnak tekinthető-e [40].

A Csánics-ügyben az EJEB ítélete általános elvként rögzíti azt is, hogy az értékítéletek valóságtartalmának bizonyítását előíró követelmény teljesítése általában lehetetlen, s ilyen követelmény előírása sérti a 10. Cikkben biztosított jog alapvető részét képező véleményalkotás szabadságát. A Fratanoló kontra Magyarország ügyben hozott ítéletében (24.) az EJEB hangsúlyozta azt, hogy az Egyezmény 10. cikkének 2. bekezdése kevés teret enged a közérdekű kérdésekkel kapcsolatos viták korlátozására.

A sajtó-helyreigazítás iránti kérelem elbírálásánál a bírói gyakorlat számára továbbra is irányt mutató a sajtó-helyreigazítás érvényesülési köre és az elbírálásánál irányadó szempontok tárgyában hozott PK 12. számú állásfoglalás, amelynek III. pontja értelmében a véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja.

Az ítéletábra megítélése szerint két parlamenti párt helyi képviselőjének, a perbeli esetben a Fidesz **m.-i** frakciócsoportja vezetőjének és a Jobbik **m.-i** közgyűlési frakcióvezetőjének e minőségükben sajtótájékoztatón való megnyilvánulása, közlése a közügyekben való megszólalás. Egyiküknek a társadalom egy jelentős rétegét, a nyugdíjasokat érintő közlése és annak másikkal általi értékelése a közügyek szabad vitatásával összefüggő, közérdekű vita. Ennek során azonban a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat a hamis tényállítás nem élvezi.

A tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása pedig az ún. bizonyíthatósági teszt alapján történhet. A tény objektív, az emberi tudattól független, a múltban létezett vagy a jelenben létező érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történet vagy cselekvés. A vélemény ezzel szemben szubjektív, valamely tényre vonatkozó állásfoglalás, értékítélet, következtetés. A tény fennállása, valósága bizonyítható vagy cáfolható. Ezzel szemben a véleménnyel lehet azonosulni, vagy attól elhatárolódni, de ahhoz a valóság kritériuma nem kapcsolható.

Az ítéletábra szerint is a felperes által kifogásolt tartalom a felperes múltbeli cselekvésére, a 2015. 20-án általa tartott sajtótájékoztatón tett nyilvános közlésére, annak a **m.-i nyugdíjasokat „megvásárolhatósággal” és „ingyen bulizással” vádoló** tartalmára vonatkozó - a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával - tényállítás, mert annak megtörténte, a valósága, az elhangzása bizonyítható. Ezért a felperes, mint az általa kifogásolt közlés érintettje, a sajtó-helyreigazítási jognak jogosultja, az I. rendű alperes pedig a kötelezettje. A felperestől az I. rendű alperes a Pp. 342. § (2) bekezdés alapján a határidőben kért helyreigazítás közzétételét nem tagadhatta volna meg. A Pp. 345. § (2) bekezdés alapján az elsőfokú eljárásban is bizonyíthatta volna a közlemény kifogásolt tényállításának a valóságát. Ennek hiányában az elsőfokú bíróság a Pp. 345. § (3) és Smtv. 12. § (1)

bekezdés alapján jogszabálysértés nélkül adott helyt a keresetnek, és kötelezte az ítéletében az alpereseket a helyreigazító közlemény közlésére és a perköltség viselésére.

Erre tekintettel az ítélőtábla az elsőfokú bíróság érdemben és indokaiban egyaránt helyes ítéletét - az indokolást a fellebbezési érvek értékelésével kiegészítve - a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

A megfizetett fellebbezési illetékre figyelemmel a II. rendű alperest kötelezni a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján csak felperes oldalán a másodfokú eljárásban a jogi képviseletével felmerült költség megfizetésére kellett. Azt az ítélőtábla az Ükr. 3. § (1), (3), (5) bekezdése alapján, a 4/A. § (1) bekezdés szerint az általános forgalmi adó felszámításával, állapította meg.

D e b r e c e n, 2016. október 21.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottilia s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

- kiadó -